

Nr 138.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående kapitalökning för lotsverkets båtlånefond; given Stockholms slott den 18 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

På därom av Kungl. Maj:t i proposition (nr 164) till 1937 års riksdag gjord framställning har riksdagen (skrivelse nr 310) beslutat, att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skall inrättas, från vilken fond må, i huvudsaklig anslutning till de i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 19 februari 1937 angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar. Tillika har riksdagen jämlikt nämnda skrivelse såsom kapital för fon-

den å riksstaten för budgetåret 1937/1938 bland utgifter för kapitalökning under fonden för förslag till statsverket anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

I brev till lotsstyrelsen den 4 juni 1937 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att berörda fond skall stå under lotsstyrelsens förvaltning och av styrelsen i dess räkenskaper redovisas å en särskild diversemedelstitel, att ränta och amortering å lån från fonden skola i den ordning, lotsstyrelsen bestämmer, uppdebiteras å fonden, allt eftersom dylika medel inflyta, samt att under visst budgetår till fonden influtna räntor vid utgången av budgetåret skola tillföras den å riksstaten uppförda inkomstiteln »övriga diverse inkomster».

I förenämnda brev har Kungl. Maj:t vidare fastställt följande bestämmelser för lån från fonden:

1. Från lotsverkets båtlånefond må, i den ordning och under de villkor här nedan sägs, utlämnas lån till båthållningsskyldig tjänsteman vid lotsstaten för anskaffande av motorbåt för tjänstebruk eller för mera omfattande reparation eller för ombyggnad av sådan båt.

2. Ansökan om lån göres hos lotsstyrelsen och skall innehålla uppgift om det sökta lånebeloppets storlek samt det ändamål, för vilket lånet sökes.

3. Lån må beviljas till belopp, motsvarande hela anskaffnings-, reparations- eller ombyggnadskostnaden.

4. Lotsstyrelsen äger vid beviljande av lån fastställa de särskilda villkor för lånebeloppets lyftande och åtnjutande, som må finnas påkallade i syfte att trygga beloppets användande till avsett ändamål.

5. Lån från fonden skall återbetalas inom tid och på sätt lotsstyrelsen föreskriver, låntagare obetaget att före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånebeloppet.

Amorteringstiden må icke bestämmas längre än som svarar mot den beräkneliga tiden för den ifrågavarande motorbåtens tjänsteduglighet.

Å lyftat lånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent; dock vare låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

6. Båthållningsskyldig, som enligt gällande kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser har att inlösa förutvarande tjänstemans andel i gemensam tjänstebåt, skall, om för båten finnes utelöpande lån i båtlånefond, övertaga den sistnämndes andel i lånet, vilken andel går i avräkning å lösesumman.

7. Häftar båthållningsskyldig den 1 juli 1937 för lån för motorbåt, för vilken han enligt nämnda kungörelse erhåller lega, må han, till lånets inlösende, enligt lotsstyrelsens beprövande kunna beviljas lån ur lotsverkets båtlånefond, dock högst till det belopp, som motsvarar båtens värde.

I skrivelse den 8 februari 1938 har *lotsstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande båtlånefond måtte ökas med 300,000 kronor. Till stöd härför har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Det för fonden anvisade anslaget hade, såsom framginge av förenämnda proposition (sid. 106 och ff.), bestämts med utgångspunkt från sammanlagda beloppet av lotspersonalens under senare delen av år 1934 utelöpande lån för båtmaterielen. I sitt den 25 januari 1935 avgivna utlåtande över statens organisationsnämnds betänkande med förslag rörande lotsverkets personalfråga m. m. hade lotsstyrelsen förebringat utredning i nämnda hän-

seende; totalvärdet av de utelöpande lånen hade den 1 november 1934 uppgått till 352,000 kronor. Med hänsyn till att dessa lån i vissa fall antoges vara bundna och sålunda icke samtliga kunde omedelbart överföras till fonden, hade lotsstyrelsen föreslagit, att fonden borde bestämmas till 300,000 kronor.

Sedan låneverksamheten nu kommit i gång och ansökningar om lån börjat inkomma till styrelsen, hade det emellertid visat sig att anspråken på lån från fonden vore långt större än vad som beräknats. Sålunda representerade redan beviljade lån och till styrelsen inkomna ansökningar, som vid en preliminär granskning befunnits enligt grunderna för utlämnande av lån från fonden böra i huvudsak bifallas, ett sammanlagt belopp av något över 200,000 kronor.

Med hänsyn till storleken av sistnämnda belopp och för att i tid kunna vidtaga åtgärder i den händelse det skulle visa sig, att fonden ej försloge för avsett ändamål, hade styrelsen från samtliga lotsplatser, varest personalen hölle tjänstebåtar, infordrat ungefärliga uppgifter å de anspråk på lån från fonden, som, såvitt nu kunde bedömas, kunde komma att under tiden intill den 30 juni 1939 framställas av lotspersonalen. Det sålunda inkomna materialet gäve vid handen, att — utöver förenämnda belopp av något över 200,000 kronor — under tiden intill den 30 juni 1939 lån från fonden komme att begäras med betydande belopp. Av de lånebelopp, som personalen sålunda förklarat sig under nämnda tidsperiod ytterligare komma att söka, avsåge ett sammanlagt belopp av omkring 280,000 kronor lån antingen för inlösen av nu utelöpande lån för båtmaterialen eller för täckande av kostnader för anskaffning av sådan materiel, till vars anskaffning styrelsen redan lämnat sitt tillstånd. I den mån dessa låneanspråk komme att fullföljas, vore de sålunda av den natur, att de — möjligen med mindre jämkningar — borde tillgodoses av fondens medel. Utöver de låneanspråk, för vilka redogörelse lämnats i det föregående, räknade emellertid personalen med att under tiden till utgången av juni månad 1939 inkomma med ytterligare framställningar om lån från fonden för nyanskaffningar eller andra åtgärder, vilka ännu icke varit föremål för styrelsens prövning. I vilken omfattning dessa senare låneansökningar komme att bli aktuella, vore beroende på frågan, om de nyanskaffningar m. m., för vilka dessa lån vore avsedda, vid närmare prövning av styrelsen befunnes erforderliga. Härom vore det för närvarande vanskligt för styrelsen att bilda sig en bestämd uppfattning. — Beviljade lån, till styrelsen inkomna låneansökningar och samtliga av personalen uppgivna låneanspråk, som avsåges att framställas intill utgången av juni månad 1939 representerade ett sammanlagt belopp av omkring 650,000 kronor. Man torde dock kunna räkna med att sammanlagda lånesumman under nämnda tid icke skulle behöva överstiga 600,000 kronor.

Orsaken till att låneanspråken blivit större än vad ursprungligen beräknats vore att hänföra till att det sedan år 1935 varit erforderligt att vid ett flertal lotsplatser nyanskaffa båtar. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna hade det varit nödvändigt att bygga dessa båtar större och av grövre typ än tidigare använda båtar. Ehuru styrelsen gjort allvarliga bemödanden att hålla kostnaderna nere, hade det sålunda icke kunnat undvikas att anskaffningskostnaderna för den nya materielen kommit att bli förhållandevis stora. För bestridande av kostnaderna för sådana anskaffningar, som skett under åren närmast före tillkomsten av båtlånefonden, hade personalen i regel upptagit lån på sådana villkor, att lånen i betydande omfattning kunnat uppsägas för att överföras till båtlånefonden. Detta hade bidragit till en anhopning av låneansökningar; därest lånen kommit att sökas mera suc-

cessivt, skulle under tiden genom amorteringar kapital hunnit återföras till fonden.

Av den sålunda företagna utredningen framginge, att det såsom kapital för båtlånefonden anvisade beloppet av 300,000 kronor icke komme att förslå för att möta berättigade anspråk å fonden intill utgången av budgetåret 1938/1939. Styrelsen finge med hänvisning till utredningen i ärendet föreslå, att ett belopp av ytterligare 300,000 kronor anvisades såsom kapital för fonden.

Departements-
chefen.

Enligt den i ärendet förebragta utredningen torde en ökning av ifrågavarande lånefond vara nödvändig, därest ansökningar om lån från fonden skola kunna i önskvärd utsträckning tillgodoses jämväl nästkommande budgetår. Mot det föreslagna kapitalbeloppet, 300,000 kronor, har jag icke någon erinran att göra. I detta sammanhang må nämnas, att tidigare meddelad föreskrift angående redovisning av till fonden influtna räntor torde böra ändras så att efter den 1 juli 1938 inflytande räntor tillgodoföras inkomsttiteln »Övriga kapitalfonder».

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverkets båtlånefond* för budgetåret 1938/1939 å kapitalbudgeten under rubrik Fonden för förslag till statsverket anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 300,000.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Sehlberg.